

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XLII. De Restitutione in bonis animæ & corporis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

tionem 40. aureorum, eadem pecuniâ alibi emat pensionem 50. aureorum: similiter si quæstor sciat, quòd Dominus velit redimere & obnunciet uno anno citiùs Domino ignorante, qui postmodum per quæstorem suum jubet solvi mille aureos & unius anni pensionem,

quæstor hæc pensionem retinere non potest, quia obnunciatio facta est nomine principalis; si enim non processit ex præsumpta ejus voluntate, est invalida, & pensio adhuc debetur Domino censûs. *Croix l. 3. p. 1. n. 1040.*

CASUS XLII.

De Restitutione in bonis Animæ & Corporis.

X Anthus Titiam philtero infatuavit. 1. 2. Falsis & noxiis doctrinis ac consiliis imbuit. 3. Fraude ad peccandum induxit. 4. Religionem abstrahere 5. Ac moniales ad neganda ei vota inducere conatus fuit. 6. Plures mutilavit & occidit, quarit ex Confessario an teneatur ad sumptus funeris, ad neglectas operas, ad expensas in medicos. 8. Ad quid teneatur heredibus & iis, qui ab occiso alimenta, promotiones aliaque bona expectant. 9. Quid si occisus ei omnia remiserit 10. Quid si occisus fuerit invasor, & fugere potuerit. 13. Quid si tantum excessit moderamen. 14. Quid si pugnam suaserit, vel sosis in sui gratiam occidere volenti non contradixerit, & ipse socius vulneratus fuerit. 15. Quid si occidat aliquem paulò post morte naturali vel ex sententia judicis moriturum, vel ab alio lethaliter vulneratum. 16.

Quid observandum Confessario homicida. 17.

Nota. Quatuor sunt ordines bonorum. Ad ordinem supremum pertinent bona spiritualia, ut virtus, gratia, scientia, innocentia. Ad secundum vita, sanitas & integritas corporalis. Ad tertium fama & honor. Ad quartum bona fortunæ: de quibus supra. In præsentibus

QUÆR. I. An sit obligatio reparandi damnum datum in spiritualibus?

R. Si damnum in spiritualibus sit reparabile per bona ejusdem ordinis, ex justitia reparari debet. Ratio est, quia quilibet homo non minus jus habet in sua spiritualia, ne iisdem vi vel dolo injustè privetur, quam in temporalia; ergo sicut hæc, ita & spiritualia debent reparari, si possint in eodem ordine. Hinc

Deduces seqq. 1. Qui veneno, phil-

philtro, vel maleficio aliquem privavit usu rationis vel memoriæ, debet ex justitia eundem restituere quantum potest, congrua remedia adhibendo, maleficio tollendo, &c. & si non possit, obligatur omnia damna ipsi læso aliisque secuta & prævisa refarcire. 2. Professor Theologus, Jurista, Medicus, &c. qui falsa & nociva principia etiam bonâ fide docuit, tenetur ea, si sine gravi incommodo possit, non tantum ex charitate, ut fatentur omnes; sed etiam ex justitia revocare, aliâs est causa damnorum inde secutorum cum obligatione pro iis satisfaciendi, *Lug. d. 8. num. 95. D. 39. à num. 24. Ratio est; quamvis ista principia ab initio dederit sine sua culpa, postea tamen ipso sciente causant aliis damna; ergo ex justitia tenetur ea remove; sicut si inadvertenter incendisset alienas aedes, ex justitia tenetur ignem à se positum remove; aut si dedit medicinam noxiam, tenetur eam repetere, aliâs est reus homicidii; nam quamvis ignis ab ipso inadvertenter positus vel medicina bonâ fide præscripta ab initio erat causatura damnum involuntariè, ex post tamen damnum sequitur ex ejus actione voluntariè & scienter; ergo tenetur ex justitia causam à se positam remove, & si non removeatur, obligabitur compensare damnum &c. 3. Qui vi vel fraude induxit alium ad peccatum mortale,*

tenetur vim & fraudem remove, juxta alios etiam, quantum in se est, seductum reducere ad pœnitentiam, ut gratiam, quam ob fraudem ipsius incautus perdidit, respiciens recuperet. 4. Qui vi vel fraude abduxit adolescentem à religione, tenetur ad omne damnum emergens tam adolescenti quàm religioni, & qui taliter impedit puellam à religione, præterea excommunicatur à *Trid. Sess. 24. c. 18. de regul. & Ratio est; quia quilibet habet jus strictum, ne vi vel fraude à consecutione tanti boni impediatur: si verò id fiat absque vi vel fraude, v. g. ad probandam ejus constantiam, proponendo divitias & delectationes honestas sæculi, asperitates religionis &c. non est peccatum, etiam si alter ex hoc à bono proposito desistat, quia liberè consentit, & religio non est bonum necessarium; si tamen vocatio adolescentis videretur quasi certa aut vita secularis sciretur ei esse periculosa; foret contra charitatem ei religionem dissuadere, quod à potiori tenet de eo, qui suo consilio à Monasterio abstrahit professum, sicut tamen professus non peccat contra justitiam, neque ad restitutionem damnorum Monasterio secutorum obligatur, sic nec consulens, nisi usus fuerit vi vel fraude, quia Monasterium in suum professum non habet jus proprietatis sed jurisdictionis, & dam-*

num quod forsan causatum est, plerumque eompensatur per assumptionem alterius æquè utilis vel melioris, *Salon. Bannes. Less. Illung. t. 4. D. 3. num. 59. 5.* Qui novitio absque causa negat votum ad professionem, peccat mortaliter cum obligatione restitutionis, si possit: *Ratio est*: quia Capitulares sunt quasi testes & iudices super capacitate Novitii; sicut ergo iudices ex iustitia debent iudicare juxta merita causæ & testes testificari verum, sic & hi. Deinde est tacitus contractus inter novitium & religionem, ut ipse sustineat onus probationis & econtra religio eum admittat, si repertus fuerit idoneus; ergo capacem repudiando peccant contra iustitiam cum onere reparandi damnum, seu denuo eum recipiendi, si velit, &c.

7. QUÆR. II. Ad quid teneatur injustus vulnerator, mutilator, occisor?

R. 1. Cajet. Sorus. Rebell. Valent. dicunt, pro ipso vulnere, brachio, oculo vel vita amissa deberi satisfactionem pecuniariam, etiam si nulla damna realia inde secuta sint: vel probabilius oppositum docent *Ledesma. Bannes. P. Nav. Less. Laym. Dicast. Salmant. t. 13. c. 2. pundt. 6. Lug. D. 11. num. 5. Metzg. t. 12. D. 27. a. 5.* Probatum 1. ex *Exod. 21. v. 19.* ubi imponitur restitutio pro expensis in medicos & lucris cessantibus, nihil autem pro vulnere. Idem habetur *L. ult. ff. de*

his qui. Probatum 2. *Ratione*: quia hæc sunt bona altioris ordinis, quæ nec pecuniâ æstimari, nec ad æqualitatem [quæ est finis intrinsecus iustitiæ] reparari possunt. *R. 2.* Injustus vulnerator, mutilator, occisor tenetur ad omnia damna realia in bonis fortunæ secuta, juxta sequentes explicationes: imò Reparanda sunt omnia damna ante mortem secuta ut expensæ in medicinas & medicos, jacta lucrorum, quæ eo tempore sanus pro se & familia fecisset, ut si opifex, factor, vel factor ex vulnere inutilis factus sit ad opus suum, tenetur vulnerator restituere lucrum operatum, quibus carere debuit. *L. ult. ff. de his qui effuderint.* inter damna tamen non sunt æstimandi sumptus funebres, qui aliàs mortuo impendi debuissent, nisi ratione necis extra patriam v. g. illatæ majores sumptus fieri oportuerit, tunc enim compensandus erit ille excessus. *Metzg. n. 8.* & quidem præfata damna non tantum reparanda sunt ipsi læso, si supervivat, sed eo mortuo etiam ipsi hæredi, sive necessario sive non necessario; quia hæres facit unam civiliter personam cum defuncto, & succedit in omnia ejus jura; ergo sicut compensatio damnorum debebatur occiso, dum adhuc vivebat, sic nunc ejus hæredi: est communis & certa. *Nav. Less. c. 9. dub. 24.* quod si nulli sint hæredes, restitutio facienda est pauperibus, vel ad

pias

pias causas. C. cum tu. de usuris, quod Auth. communiter extendunt ad quodvis debitum restitutionis ex delicto; eò quòd hæc præsumatur esse voluntas defuncti, ut, cum restitui non possint, ea non cedant in commodum delinquentis, sed ad pias causas in favorem animæ suæ.

9.

II. Etiam damna mortem subsequencia reparanda sunt non tantum hæredibus necessariis, hoc est, soli uxori, parentibus, & liberis ut valde probabiliter docent *Marchant. Les. Sylvius 2.2.9.64. a. 2. Salmant. l. c. & alii*; sed probabilius etiam fratribus, sororibus, & omnibus iis, qui victum, amictum, aut alia bona ab occiso sive gratis, sive ex debito erant habituri; non in solidum sed secundum spem consideratis occisi viribus, ætate, arte, industriâ, periculis &c. Si enim erat homo nobilis, otiosus, infirmus, ex cujus opera vel industria nihil sperandum erat, patet etiam nihil esse restituendum. *Vasq. Azor. P. Nav. Dicast. L. 2. t. 2. D. 7. n. 77. consentit Lug. n. 77.* si homicidium factum sit animo nocendi etiam extraneis; sed verius sufficit damna hæc esse prævisa, hoc ipso enim sunt voluntaria, quamvis directè non intendantur. *Ratio est*, quamvis hi omnes non supponantur habere jus strictum ad ejusmodi bona, habent tamen jus strictum, ne per injustam vim à spe ea consequendi impediatur; à

potiori tenetur occisor solvere creditoribus occisi, quia his ex justitia tenebatur satisfacere occisus; eum ergo hic ab homicida factus sit impotens, ejus loco tenetur solvere homicida: etsi id in praxi non observari testetur *Laym.* & oppositum doceat *Sylv. Les. Metzger l. c.* hæc sententia est probabilis & tuta. *Dices:* ergo homicida, etiam tenebitur restituere iis, qui ab occiso erant promotiones, officia, beneficia, xenia vel eleemosynas accepturi, aut ad prandium invitari solebant, quia hi omnes per homicidium à spe horum sunt impediti, hoc autem est contra communem sensum & praxin, teste *Lug. n. 75. p.* De rigore juris hæc omnia restitui debere, per accidens tamen plerumque excusatur homicida, eò quòd ea damna vel non præviderit vel ex communi sensu censeantur remitti.

10.

III. Si occisus ante mortem homicidæ remiserit non tantum offensam, ut tenetur in conscientia, sed etiam omnem obligationem restitutionis; ad nihil teneri homicidam hæredibus vel aliis, qui spem habebant ad pinguiorem hæreditatem, alimenta, solutionem debiti &c. tenet *Bannes. Diana. Sanch. L. 1. Moral. c. 4. d. 14. Salmaut. sup.* etsi condonans peccare possit contra charitatem, si uxor, parentes, vel filii valde egeant: *Ratio potest esse* quia hæredes, à potiori, qui gratis aluatur, non habent spem ad ali-

Hh 3 mer-

menta vel ampliorem hereditatem, nisi dependenter à voluntate occisi; sed hæc cessat factâ remissione, neque injusta vulneratio est causa remissionis, quia hanc fecit liberè, ergo. 2. Si vi impediam collatorem, quo minus Petro det beneficium, si ex post ignoscat mihi vim illatam & beneficium liberè det Paulo, ad nihil teneor Petro, quia collator Petrum non transit propter meam vim, sed per liberam suam voluntatem; ergo à pari, si moriens mihi omnia remittat, non meum homicidium, sed occisi remissio est causa, quod hæredes alimentatione vel pinguiori hereditate priventur, 3. Si occisus consenserit in duellum vel pugnam, occisor ad nihil tenetur neque occiso neque hæredibus, ut infra dicetur, quia censetur resignare juri suo, ergo. 4. Moriturus potest remittere damna ante mortem secuta, v. g. expensas in medicos, neglectas operas, aut etiam furtum 100. aureorum sibi factum absque hoc, quod ad aliquid teneat hæredibus, etsi his obinde minor hereditas obveniat: ergo etiam remittere potest defectum operarum post mortem, etsi obinde diminuenda sit hereditas. *Probatur antecedens*: si ante mortem illas expensas vel 100. aureos furto ablatos solvissem, poterat mihi eos donare, ergo & solutionem remittere. His non obstantibus verius est occisum tantum potuisse remittere damna sibi, non au-

tem illata hæredibus vel aliis, qui ab ipso alimenta, hereditatem vel solutionem debiti sperabant. *Lug. n. 63. Illung. D. 2. n. 88. Metzg. n. 16. Ratio est*, quia homicida non tantum laesit jus occisi, sed etiam jus rigorosum, quod habebant hæredes & alii, ne per vim impedirentur à spe alimentacionis hereditatis, solutionis, debiti &c. Hoc autem jus non spectat ad occisum, sed immediatè ad hæredes & alios, ergo ab occiso remitti non potuit. *Illung. D. 2. n. 88. Confirmatur*: si vi vel fraude impedivisti Episcopum, quo minus Titio digniori conferret beneficium, quamvis Episcopus post collationem alteri factam hanc vim vel fraudem tibi remittat, nihilominus teneris Titio satisfacere pro rata spei, quia non tantum Episcopo, sed & Titio injuriam feceras. Sed idem est in casu presenti, ergo. *Confirmatur* 2. occisus non potest remittere homicidæ injuriam reipublicæ vel legis violatæ, quin adhuc justitiâ vindicativâ puniri possit & debeat, ergo nec damna aliis illata. Ad argumenta opposita &c. 1. Non tantum à voluntate testatoris, sed & à potentia ulterius laborandi & acquirendi dependet spes pinguioris hereditatis, vel alimentacionis; quia ergo homicida hanc potentiam occidendo sustulit, est causa, quod hæredes & alii priventur hereditate & alimentacione, quam aliàs ex ejus vita & labore erant habituri *ad 2. N.*

N. conseq. collator sublatâ vi meâ retinet adhuc potentiam beneficium Petro conferendi si velit, quia beneficium supponitur adhuc vacare; si ergo tunc prætereat Petrum, id non fit ex vi à me illatâ, quæ jam cessat, sed ex liberâ suâ voluntate: e contra moriens è vulnere à te inflato, etsi velit non potest amplius suis lucrari, ergo defectus hujus lucri non ex ejus voluntate sed ex tuâ occisione contingit. *ad 3.* consentiens in duellum non propriè resignat juri suo acquisito, sed consentiendo facit, ut contra occisorem jus ad restitutionem non acquirat: nam consentiens non patitur violentiam, ideoque nec ipse, nec ejus hæredes ab acquirendâ ampliore hæreditate per violentiam impediuntur, quod tamen ad obligationem restitutionis requiritur; e contra quia non consentit in sui occisionem, etsi ante mortem damna remittat, attamen illa & ipse & hæredes passi sunt per violentiam & injuriam, ergo quamvis possit sibi, non tamen poterit damna hæredibus jam injuriosè illata remittere &c. *ad 4.* moriturus potest remittere damna autem mortem illata sibi *C. aliis N.* hinc si per tuam vulnerationem vel furtum factus sit impotens solvere sua debita, vel familia ejus jam caruit alimentis, aut aliis bonis, alioquin ab ipso percipiendis, hæc damna à læso remitti non possunt, quia id cederet in præjudicium aliorum, qui etiam læsi sunt.

IV. Quòd si uxor occiso marito æquè commodè nupsit vel nubere possit, aut eâ occasione gratis ab alio alatur, occisor nihil debet uxori, quia re ipsa non fuit damnificata, & occisor non obligatur uxori, nisi quatenus ipse succedit in obligationem mariti, sed hic non tenebatur uxorem alere, si hæc aliunde habebat alimenta, ergo. Si occisus nec uxorem nec liberos habet, neque habiturus fuisset, restitutio facienda est hæredibus ab intestato: si verò credebatur liberos habiturus, vel in illorum defectu alios hæredes scripturus, nihil debetur hæredibus ab intestato, quia non tam damnus, quàm commodum ex homicidio passi sunt.

V. Homicida per publicum supplicium à debito restitutionis non absolvitur, sed tantum satisfacit debito justitiæ publicæ, non autem privatis injuriis, nisi fortè hæredes occisi homicidæ morte punito injuriam remittant, uti facere censentur si morte malefactoris contenti, cum facillè possint, nihil perant. *Sot. Marchant. Les. L. 2. c. 9. d. 22. Steph. t. 4. d. 5. n. 28.* si hæredibus nulla damna causata sint, eò quòd occisus fuerit persona inutilis, otiosa &c. & nihilominus judex homicidæ imponat aliquam multam uxori vel hæredibus pendendam, ad illam ex justitia obligabitur, non quasi debeatur restitutio pro ipsa læsione corporis, sed ex eo, quòd

uxor

uxor vel hæredes occisi per sententiam iudicis acquisierint jus ad mulctam in pœnam delicti. *Lug. l. cit. Sporer à n. 236. V. dicenda n. seqq.*

13. VI. Si læsus vel occisus liberè in pugnam vel duellum consensit, ad nihil tenetur occisor, quia censetur juri suo ad petendam satisfactionem renuntiasse; idem est, si læsus vel occisus sine gravi damno vel infamiâ fugere potuit, sed noluit, volens se defendere; nam quamvis invadens tunc sit verus homicida, non tamen tenetur ad damna ex homicidio secuta, quia occisus non fugiendo, cum facilè posset, in pugnam consensit. Secus si metu gravis infamiæ vel damni fugere non potuerit; quòd si ipse invadens occidatur, ad nihil tenetur invaluus, etiam si fugere facilè potuerit, licet enim tunc peccet non tantum contra charitatem, ut vult *Molina, Sporer. t. 5. c. 3. n. 217.* sed etiam contra justitiam, quia quilibet habet jus, ut non occidatur privarâ autoritate, nisi pro necessaria defensione; sed defensio non est necessaria, ubi quis commodè fugere potest, ergo: non tamen tenetur reparare damna, quia occisus hoc ipso, quòd alterum invaserit, in hæc damna consensit, sicut consentit provocans ad duellum. Idem est, si alterum convictio affecisti vel in adulterio deprehensus impetaris & fugere non possis, poteste defendere, & si opus est occidere, nec teneris ad restitu-

tionem, quia alter injustè te aggreditur, & hoc ipso in periculum consensit. *Sylvest. Less. Bannes. 2. 2. q. 64. a. 8. q. 1. Dicast. n. 93.*

VII. Qui in defensione etiam iusta excedit moderamen inculpatæ tutelæ, tenetur ad damnum ex illo immoderamine emergens, v. g. Titius Cajum per unum vulnus ita læsit, ut amplius nocere non possit, si superaddat secundum, vel ipsam mortem, tenetur ad omne damnum ex secundo vulnere vel ipsa morte secutum; tum quia hæc damna causavit per gravem injuriam; tum quia aggressor, et si consenserit in pugnam non tamen in illum excessum, sicut provocans ad duellum consentiat, non tamen in hoc ut provocato contra leges duelli occidatur, ideoque sic occidens tenebitur provocato ad damna inde orta.

VIII. Si Cajo suadeas pugnam vel duellum, in quo Cajo læditur vel occiditur, ad nihil teneris Cajo, nisi consilium fuisset fraudulentum, quia liberè consensit: si verò tertius ex tuo consilio invitatus & injustè lædatur, mutiletur &c. teneris in defectu principalis refarcire damna, quia causa es, quod hæc injustè & invitatus patiat: si te cum Titio pugnante tertius se pugnae immisceat & lædatur, nec Titius nec tu ad aliquid teneris, quia sponte se periculo exponit; si verò te injustè pugnantem adjuvare & adversarium tuum in tuam gratiam occidere velit, si non con-

tradi-

tradicas cum possis, censeris implicite occisionem mandare, quia propter tuam facilitatem putat id tibi placere, & ideo movetur ad occidendum in tui gratiam; ergo teneris ad damna per ipsum illata.

16. IX. Qui occidit Cajum paulo post morte naturali vel ex justa iudicis sententia certo moriturum, etsi sit verus homicida, non tamen tenetur restituere, nisi quanti interfuit eum citius esse occisum; si vero occidat Cajum injuste occidendum ab inimico, tenetur ad omne damnatum secutum. *Ratio est*; quod in priori casu illa damna absque eo erant iuste secutura absque onere restitutionis, in 2do vero casu erant secutura injuste cum onere restitutionis; qui ergo primo injuste occidit & ista damna voluntarie causat, tenetur etiam pro iis restituere. Si Cajus ex vulnere accepto à Titio erat certo moriturus; si superaddas aliud ex quo citius moritur, tantum teneris restituere quantum nocuit citius fuisse occisum, sicut si domui conflagranti & citius spe auxilii certo exurenda adjicias ignem; *Ratio est*; quia illa damna antecedenter erant quasi causata, & tua vulneratio etsi injuriosa sit, novum damnum non causat &c.

17. X. Confessarius antequam homicidam absolvat, reflectere debet ad sequentia: primo, quis occiderit vel mutilarit; nam omnis voluntarie occidens vel mutilans, aut

R. D. Jansen Pars I.

etiam mandando, consulendo, arma prebendo, aliterve cooperans sit irregularis, & quidem in hac irregularitate ex homicidio voluntario etiam occulto proveniente solus Papa dispensare potest: & qui in irregularitate S. Ordines suscipit, vel in susceptis ministravit, toties quoties novum peccatum mortale admisit. 2. *quis* occisus fuerit, an pater, mater, filius vel alia persona proximè conjuncta, est enim tunc speciale peccatum contra pietatem: an Clericus, Episcopus, Archi-Episcopus &c. quia tunc præter speciale peccatum Sacrilegii incurritur excommunicatio Papæ reservata. 3. *Quo loco* occisus vel vulneratio facta sit, an in Ecclesia; tunc enim habet speciem Sacrilegii, & si facta est immodica & injuriola sanguinis effusio, Ecclesia est polluta. 4. An & quot socios ad alium lædendum adhibuerit, nam tot commisit peccata scandali. 5. Quanto tempore alium occidere vel lædere intenderit, quoties intentionem renovarit, toties enim admittit distinctum numero peccatum. *Ratio* horum est, quia Confessarius debet cognoscere numerum & speciem peccatorum, & posse imponere proportionatam pœnitentiam, sed hoc fieri non potest nisi ad præmissa attendat, ergo. 6. Quamvis verior sit sententia, quod homicida ex justitia nihil teneatur restituere pro vita occisi, merito tamen con-

li sulunt

lulunt DD. ut Confessarius homicidæ imponat opera spiritualia, preces, sacrificia, eleemosynas per

aliquot annos applicanda animæ occisi, sive ad hæc ex iustitia obligetur, sive ex sola charitate.

CASUS XLIII.

De Restitutione ex stupro & adulterio.

YSander vi metu, mendacibus promissis, importunis precibus seduxit Wagiam. Queritur 1. An teneatur eam ducere, vel sufficiat dotare. Item an teneatur ad totam dotem. 2. Quid si res manserit occulta, vel tandem per ipsum stupratorem pro palata. 3. Quid si stuprator ipsam ducere velit, sed ipsa nolit, an teneatur adhuc dotare. 4. Quid si dotare non possit, an teneatur ducere. 5. Quid si existat in voto vel impedimento. 6. Quid si deflorata invito patre ipsi omnium remittat. 7. Quid si ipsa per solos tactus & oscula infamata sit. 8. Quid si liberè vel ex metu reverentiali in copulam consensit, & obinde pater cogatur ejus dotem augere. 9. Quid si nata sit proles & proculus neget se esse patrem, aut neget eam fuisse virginem, vel probet plures cum eadem habuisse. 10. Quid si sub vera vel ficta spe matrimonii defloravit. 11. Quid si ipsa vel ipse existat in voto. 12. An teneatur dotare si non possit obtinere dispensationem, vel ipse sit longè nobilior vel ditior. 13. 14. Quid si ipsa

se sinxit virginem, vel saltem ipse credidit esse talem, vel dubitavit. 15. Quid si ex post fornicata est cum alio. 16. Quid si parentes nolint, ut defloratorem ducat, eò quòd sit minus dives. 17. Quid si ex matrimonio timeantur scandala, discordia. 18. Casus appertinens: De restitutione ex adulterio. Idem Sander dicitur suscepisse prolem ex aliena conjugè. Queritur, quis teneatur prolem alere aliæque damna compensare. 19. Quid si adultera non habeat bona propria. 20. Quid si restitutio fieri non possit sine manifestatione adulterii. 21. An filius teneatur credere matri asserenti ipsum esse spurium. 22. Quid si mater sit prostituta fama, vel tantum debeat se infamare apud filium. 23. Quid si mater filiis dicat: unus ex vobis est spurius, & filii nolint ut spurius nominetur, an mater sit libera. 24. Quid in dubio, an proles sit adultera. 25. Quid si proles certò sit adultera, sed dubitetur, quis ex pluribus adulteris sit pater. 26. Quid si mater prolem exponat ab aliis alendam.

Suppositis iis quæ dixi Cas. 11. à n.